

Jätelaki ehdotetussa muodossa vaikeuttaisi merkittävästi uusien EOW toimintojen syntymistä Suomessa prosessin vaatiessa enemmän viranomaistyötä, ollen epäselvempi sekä huomattavasti nykyistäkin hitaampi prosessi. Jätehierarkiassa lähdetään materiaalin uudelleen käytön edistämisestä jota vastaan tämä laki muutos toimisi, tämä ei edistä materiaalien kierrätyksen kehittämistä siten että siitä voitaisiin valmistaa joko suoraan markkinoilla olevaa tuotetta korvaavaa tuotetta tai sen raaka-ainetta. EOW:n nimenomainen tavoite on saada materiaali uudelleen käyttöön eikä jätteenä hävitettäväksi, tämän toiminnan ympärille on Suomessa jo syntynyt merkittävää liiketoimintaa joten prosessi muokkaaminen tässä vielä kehittymässä olevassa tilanteessa tekisi toimijoiden toimintaedellytykset käytännössä mahdottomiksi.

Terminologia tulisi yhtenäistää asetusten mukaiseksi sekä poistaa tulkinnan varaisuudet asumisen jätteen sekä kotitalouksien jätteiden osalta. Terminologian epäselvyys luo liikaa epäselvyyksiä markkinoilla jätteiden oikeasta termistä. Myös jätteiden sekoittumisen tilanteissa (putkikuljetukset, kiinteistökohtaiset erilliset keräilyjärjestelmät yms) tulisi selventää laissa käytettävää terminologiaa jotta liike-elämän sekä kotitalousjätteiden sekoittumisilta välttyttäisiin.

Erilliskeräysvelvoitteet tulisi määritellä valtakunnallisiksi minimi tasoiksi joita ei tulisi kunnissa helpottaa. Syntypaikkalajittelu on ainoa keino päästä kehittämään soveltuvista jakeista EOW-menettelyn kautta uusia tuotteita ja uusio käyttäjä kun materiaalien puhtaus tasot saadaan pidettyä oikeina. Myös materiaalien erilliskeräyksen tasoja tulee tarkastella ja asettaa tähän tulevaisuudessa tiukkenevat portaavat esim puu tuotteiden kierrätyksessä: puhtaat käsittelemättömät materiaalit, pintakäsittellyt materiaalit ilman haitta-aineita ja vierasaineita, epäkurantit lopputuotteet haitta-aineilla (kylästeet, lakkapinnoitteet yms) sekä sisältäen vierasaineita (metallia, muovia yms). Näin voitaisiin merkittävästi edistää sekä puhtaiden materiaalien kuin muiden tuotteiden päätymistä soveltuvaan uusio käyttöön tai kierrätykseen.

Kiinteistön haltijan järjestämä kuljetus on asiakkaiden hyvin erilaisten toimintamallien, toimintaedellytysten sekä kuljetusta tarjoavien yritysten pitkään kehittämä toimintaympäristö. Keskitetty kuljetusjärjestelmä ja kilpailutus poistaa pienten erikoistuneiden yritysten liiketoiminta mahdollisuudet tällä sektorilla kokonaan. Siirtymäajan tulisi minimissään olla ns. kalustokierron mittainen jotta nyt jo yrityksissä tehdyt investoinnit saadaan kuoletettua joka ehdotuksen mukaisella siirtymäajalla ei ole toteutumassa. Tällä hetkellä toimivien yritysten kalusto jäisi tarpeettomaksi jos kilpailut keskitetään siten ettei niitä pysty hyödyntämään esim. suuremmissa kilpailutuksissa joka tarkoittaisi pienten yritysten ajautumista taloudelliseen umpikujaan. Tämä tarkoittaisi merkittävää konkurssien riskiä pk-yrityksissä joissa ei voida vastata suurien yritysten kilpailutuksen toimintaan hinnoittelulla koska vastaavia ns. massa alennuksia niin polttoainesta, kaluston huolloista, työvarusteista yms kokonaisuuksista ei ole saatavissa kun tarjoavat yritykset ovat pieniä. Kilpailutukset johtaisivat ennen pitkää alan keskittymiseen suurille toimijoille. Vastaavat konkreettiset esimerkit on nähtävissä pk-seudun linja-auto kilpailutuksien kautta pitkän ajan seurannan avulla, pienet palvelun tarjoajat ovat käytännössä kadonneet markkinoilta.

Käytännössä muutos poistaa markkinoilta kuluttajan mahdollisuuden kehittää omasta pihasta tapahtuvaa kierrätystä koska rajaus taajamien pienikiinteistölle (alle 4 asuntoa) tekee palveluiden tuottamisen hinnasta liian kallista rajallisen markkinan takia että uutta lajittelua tukevaa toimintaa ei pääse syntymään. Alueelliset kierrätyspisteet toimivat jo nyt kapasiteettinsa rajoilla kasvaneiden määrien johdosta eikä niiden lisääminen välttämättä ole tiiviistä rakennetuilla pienikiinteistöalueilla realistista.

Pakkausjätteen osalta 20% tuottajien kulupotista ollaan siirtämässä kuluttajille. Näin toimien kuluttajat maksaisivat siis 20% yritysten pakkausjäte kustannuksista vaikka Suomessa toimii 100% tuottajavastuu. Tällä toiminnalla siis romutetaan hyvin toiminut tuottajavastuumalli jolla on pitkät perinteet. Yritysten kustannukset voivat poiketa merkittävästi kuluttajien kustannuksista jolloin tämän 20% kulun merkitys voi olla hyvin suuri. Kunnan järjestämän kuljetuksen rinnastaminen jätehuolto liiketoimintaan on naurettava

väite, perinteisille koko toiminta ketjun hoitaneille yrityksille ehdotuksen mukaisessa toimintamallissa jäisi vain pelkkä työn osuus kuluttajalta kunnan osoittamaan keräyspisteeseen, eli käytännössä puhdas kuljetusliiketoiminta ilman mitään kehittämis tai kierrätys mahdollisuuksia.

Tuottajayhteisömalli jossa on keskitytty pakkausmateriaaleittain omiin jakeisiin (lasi, metalli, puu, kuitu, muovi) on mahdollistanut toimintojen merkittävän kehittymisen juuri tämän materiaalin parissa. Nykyinen toimintamalli on rakentunut täysin yritysmaailma vetoisesti jota nyt ollaan muuttamassa lain säädännöllä eli rajaamalla toimintamahdollisuuksia ja keskittämässä toiminnot yhteen monopoliasemaan asettuvaan toimijaan. Nykyisessä toimintamallissa yritykset kuuluvat niihin tuottajayhteisöihin minkä parissa toimivat, uudessa mallissa kaikkien tulisi liittyä yhteen suureen jota kautta varsinkin pienten yritysten kustannukset todennäköisesti nousevat merkittävästi nykyisestä jos toimivat tällä hetkellä vain kapealla sektorilla yhden jakeen osalta. Ehdotettu toimintamalli ei myöskään aseta kilpailuasetelmaa parantamaan kierrätystä eri materiaalien välillä vaan voi johtaa kehittämisen intressien muuttumiseen merkittävästi.

Kunnan oikeutta poiketa jätehuoltomääräyksillä lievempiin määräyksiin erilliskeräyksen osalta tulisi rajata merkittävästi. Tällä on merkittävä vaikutus materiaalin ohjautuvuuteen kierrätyksen ja polton välillä joten kunnan intresseissä voi olla saada siirrettyä materiaali yhteisomistusyhtiöiden käsittelyiden kautta polttoon mieluummin kuin kehittää aitoa kierrätystä. Syntypaikka lajittelun merkitys on kiistaton kierrätyksen kehittämisessä pitkällä näkymällä, tätä toimintaa vasten minimitasoista ei tulisi tinkiä yhtään.

Kierto Ympäristöpalvelut Oy
2278555-8